

Література

1. Философия Moodle. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <<http://docs.moodle.org/archive/ru/Философия>>.
2. Constructivism. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <[http://en.wikipedia.org/wiki/Constructivism_\(learning_theory\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Constructivism_(learning_theory))>.
3. Moodle philosophy. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <<http://docs.moodle.org/en/Philosophy>>.
4. Pedagogy. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <<http://docs.moodle.org/en/Pedagogy>>.

Аннотация. В статье рассматриваются практические вопросы электронного обучения. Базовым инструментом выбрана свободно-распространяемая система управления обучением Moodle.

Ключевые слова: Moodle-система, дистанционное обучение.

Summary. This article examines the practical issues of eLearning. Education control free-spread system Moodle has been chosen as a basic instrument.

Keywords: Moodle -system, distance learning.

УДК:631.15

Нестеренко С.А.

к.е.н, доцент

Кафедра організація виробництва та агробізнесу ТДАТУ

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АГРОПРОМИСЛОВИМ ВИРОБНИЦТВОМ

Анотація: У статті проаналізовано та узагальнено науково-методичні підходи до основ управління агропромисловим виробництвом як економічною системою в умовах інноваційних змін, а також практичних рекомендацій по забезпеченню його вдосконалення.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасний агропромисловий комплекс є важливою складовою частиною економіки країни, об'єднуючий майже третину галузей народного господарства. У ньому зосереджено більше 30% трудящих, зайнятих у сфері матеріального виробництва. Розвиток агропромислового комплексу визначає рівень

продовольчого забезпечення населення і соціально-економічну ситуацію в країні, оскільки на продукти харчування і товари, що отримуються з сільськогосподарської сировини, населення витрачає до 70% родинного бюджету. Все це обумовлює необхідність перетворень економічної системи АПК не лише на основі інноваційних підходів до управління, але і за допомогою впровадження інновацій у процесі розвитку і функціонування підприємств агропромислового комплексу різних форм власності, реалізації пріоритетних національних проектів, виконання законів і підзаконних нормативних актів.

Досвід минулих років показав, що відмова від жорсткого планування, децентралізація управління, ліквідація колгоспів і радгоспів, розділення землі і основних фондів, надія на дію об'єктивних ринкових законів виявилися недостатніми. Самоусунення держави від розвитку агропромислового комплексу привело до дестабілізації і жорстокої соціально-економічної кризи аграрного сектора, який виразився в низьких закупівельних цінах на сільськогосподарську продукцію, які не відшкодовують витрат на покупку засобів виробництва, погіршенні використання земельних ресурсів, зниженні поголів'я худоби, спаді врожайності сільськогосподарських культур і продуктивності тварин. Відповідно, погіршало соціально-економічне становище населення. Виникли труднощі із збутом вітчизняній продукції, і, як наслідок, скоротилися обсяги виробництва і зросла залежність продовольчого забезпечення населення від імпортних поставок, що стає реальною загрозою національній безпеці країни, тому тема статті є досить актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі розвитку економічної системи агропромислового комплексу присвячена значна кількість наукових праць зарубіжних і вітчизняних дослідників а саме: Г. Азоева [1], В. Амбросов [2], О. Гудзинського [3], О. Єрмакова [4], С. Кваші [5], А. Маршалла [6], М. Портера [7], І. Ушачева [8], Р. Фатхутдінова [9] та ін.

Проте не дивлячись на значний теоретичний і емпіричний досвід, описаний в наукових працях багатьох учених, проблеми управління

економічною системою агропромислового комплексу в умовах інноваційних змін є маловивченою і недостатньо висвітленою в наукових дослідженнях, тому є актуальною і дискусійною.

Виділення невирішеної раніше частини загальної проблеми. У літературі практично немає робіт, в яких би всесторонньо і докладно була досліджена економічна система АПК як об'єкт управління. Недостатньо вивчені природа, форми, напрями інноваційних змін в аграрній сфері, принципи, методи і моделі управління ними. Виникає потреба в системному обґрунтуванні шляхів подальшого вдосконалення управління агропромисловим комплексом як складною, відкритою економічною системою в умовах інноваційних змін.

Постановка завдання. *Мета даної статті* є розробка теоретико-методологічних основ управління агропромисловим виробництвом як економічною системою в умовах інноваційних змін, а також практичних рекомендацій по забезпеченню його вдосконалення.

Досягненню мети сприяли загальнонаукові методи.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Процес трансформації сільськогосподарських підприємств, що почався у 90-х роках, незавершений і сьогодні. В даний час розвиток цього процесу визначається такими умовами, як: багатоукладність аграрного виробництва; включення підприємств в систему функціонування ринку; орієнтація діяльності сільгоспідприємств на створення попиту і пропозиції.

Агропромисловий комплекс як об'єкт управління в умовах інноваційних змін має своєю специфічною метою формування збалансованої взаємодії складових його елементів, що визначає конкурентоспроможність агропромислового виробництва, підвищення рівня економічного розвитку вхідних в нього галузей, а також рівня життя населення [3].

Аналіз реформації агропромислової сфери, що відбувається, свідчить про те, що розвиток галузей неможливий без активізації інноваційних змін в економічній системі АПК.

Дослідження теоретичних і методологічних аспектів управління економічною системою АПК свідчать, що інноваційна зміна цієї системи – це складний процес формування взаємодій між її елементами мікро-, мезо- і макроекономічного рівня яка заснована на впровадженні інновацій з метою здобуття ефективнішого і конкурентоздатного результату (продукту), інноваційні зміни направлені на придбання характеристик системи, що ефективно розвивається.

Ці характеристики формуються в результаті дії інноваційних змін на господарюючий суб'єкт, що наводять до зміни стану суб'єкта і його елементів, який вабить реакцію інших елементів системи на дану зміну. Набуваючи певних характеристик ефективності розвитку системи, вона надає свою дію на державну аграрну політику, яка як зворотний зв'язок надає дію через розробку і прийняття обласних і регіональних програм, проектів, нормативно-правових актів і так далі.

Функціями інноваційного розвитку системи є:

- функція перетворення – має на увазі якісну зміну системи відносно зовнішнього або внутрішнього середовища, і процесів тих, що відбуваються в ній;
- функція реактивності – означає ланцюгову реакцію елементів системи на зміну зовнішнього і внутрішнього середовища, утворюючого нові стосунки між ними;
- функція ускладнення – це підвищення системи на новий рівень розвитку через ускладнення процесів і стосунків між елементами системи;
- функція привабливості – дозволяє підвищити інтерес інвесторів до процесу інноваційної зміни системи і його результатів;
- функція мотивації – спонукає систему до нового рівня розвитку через отримуваний результат;

З точки зору автора, вдосконалення управління трансформацією організаційно-економічних форм господарської діяльності має бути направлене на:

- формування збалансованої виробничої структури економіки АПК, заснованої на раціональній взаємодії крупних, середніх і дрібних підприємств;
- стимулювання розвитку господарств населення, як однієї з форм організації малого і середнього бізнесу в сільському господарстві, що несе певне соціально-економічне навантаження;
- всі стосунки і процеси, що виникають в результаті сільськогосподарської діяльності, зважають на специфіку підприємств, їх місце в загальній системі сільськогосподарського виробництва;
- вирівнювання виробничого і економічного рівня розвитку територій;
- розробку і здійснення регіональних програм комплексної організації в сільській місцевості не лише аграрного виробництва, але і не сільськогосподарських видів діяльності, включаючи переробку сільгосппродукції;
- розвиток виробничої і соціальної інфраструктури;
- формування стрункої системи управління сільськими територіями, яка є поєднанням державного, господарського, муніципального і суспільного управління;
- безперебійне постачання продовольством населення і розвиток сільських територій району, за допомогою координації діяльності господарюючих суб'єктів територіального АПК.

В той же час об'єктивний аналіз показує, що ринкова система господарювання також має істотні недоліки.

По-перше, безпосередньо у сфері виробництва ринкові механізми не забезпечують повної зайнятості основних елементів продуктивних сил. Навіть у періоди економічного підйому виробничі потужності використовувались на 85 – 90 %, а в періоди застою біля третини основного капіталу не використовувались взагалі.

По-друге, основною метою ринкових структур (від окремого підприємця до крупних корпорацій (є вилучення прибутку або навіть здобуття надприбутку (при сприятливих обставинах), тому виробництво товарів і надання послуг)

лише засіб досягнення кінцевого фінансового результату. При цьому необхідно враховувати, що ускладнення ринкової взаємодії різко звужує сферу дії вільної конкуренції і розширює круг товарів, що продаються за монопольно високими цінами. Крім того, в сучасних умовах між виробником і кінцевим споживачем втрачається прямий контакт, виникають посередницькі ланцюги: крупнооптові корпорації, оптові фірми, дрібнооптові магазини, роздрібна мережа.

По-третє, підвищення технічного рівня товарів для більшості рядових покупців не надає можливості навіть приблизно оцінити реальні витрати на виробництво складної побутової техніки, приладів, машин. Як відомо, ринки, на яких продавець знає про товар більше, ніж покупець, називаються ринками з асиметричною інформацією. Таких ринків стає все більше і більше. Природно, що ні про яке рівноправ'я продавця і покупця в умовах асиметричного ринку говорити не доводиться.

На думку автора, розвиток взаємодії підприємств сільського господарства різних організаційно-економічних форм в значній мірі залежить від коопераційних і інтеграційних процесів в системі територіального АПК.

Формування організаційних умов розвитку кооперації і інтеграційних процесів при переході до ринкової економіки є ефективною формою підвищення конкурентоспроможності і економічного зростання підприємств території.

Найслабкішою ланкою в системі кооперації і інтеграції є господарства населення, включення в кооператив яких особливо важливе, оскільки це дозволить забезпечити їм не лише збут надлишків сільгосппродукції, але і зменшити негативні наслідки структурних перетворень в агропромисловому виробництві і прискорити процеси інтеграції, а також підвищити прибутковість господарств, що об'єднуються, на всіх технологічних стадіях [8].

Автор вважає, що в розвиток коопераційних і інтеграційних зв'язків слід залучити господарства населення. Це дозволить їм включитися в загальну систему виробництва сільгосппродукції та надає великі можливості вживання інновацій в розвитку свого виробництва.

Організаційні умови, що забезпечують найбільш ефективний хід розвитку кооперації і інтеграції, ґрунтуються на результатах аналізу зовнішніх і внутрішніх чинників, що знаходяться в тісному взаємозв'язку [9].

Виходячи з цього, автор пропонує розділити чинники, що впливають на організаційні умови розвитку кооперації і інтеграційних процесів на зовнішні і внутрішні:

– зовнішні чинники – закони, програми розвитку, Національні проекти, регіональні програми розвитку, розробка механізмів підтримки сільгосппідприємств, формування фінансово-кредитних стосунків для стимулювання розвитку кооперації;

– внутрішні чинники – створення конкурентних переваг підприємств галузі, формування умов стабільного розвитку підприємств на основі використання внутрішніх можливостей, раціональне використання всіх видів ресурсів підприємства, задоволення соціальних потреб населення, забезпечення інтеграції ресурсів підприємств (членів кооперативу) в цілях їх раціонального використання.

Разом з цим інноваційні зміни елементів системи регіонального АПВ визначають зміну мети їх розвитку, яку можна умовно класифікувати таким чином:

– ринкова – підвищення територіальної конкурентоспроможності; розширення ринку збуту вироблюваної продукції; збільшення прибутку від реалізації вироблюваної продукції; розвиток комерційних стосунків (розширення круга партнерів);

– виробнича – поліпшення технічного і технологічного стану виробництва; зниження витрат; підвищення якості продукції;

– соціальна – створення нових робочих місць; підвищення кваліфікації персоналу; престиж галузі; поліпшення добробуту населення; залучення молодих фахівців;

– управлінська – формування механізму, направленою на реалізацію ринкових, виробничих і соціальних цілей.

Система агропромислового комплексу, яке розвивається в сучасних умовах, зовнішньоекономічне середовище яке змінюється, обумовлюють необхідність підвищення ролі держави в управлінні економічною системою агропромислового комплексу [4]. Тому, вважаємо, підвищення ролі держави полягає в реалізації стратегічних напрямів по формуванню галузей, що ефективно розвиваються у АПВ, скороченню періоду виходу аграрного виробництва з кризи.

Регіональні агропромислові комплекси знаходяться на різних рівнях готовності до переходу до змішаної економіки і ринкових стосунків, тому роль держави в розвитку управління агропромисловим комплексом полягає в створенні стійкої соціально-економічної бази для розвитку всіх форм власності і господарювання, вільного аграрного підприємництва, забезпеченні взаємодії умов і чинників ефективного функціонування агропромислових систем і продовольчого комплексу на основі раціонального використання ресурсів, потенціалу землі, інвестицій і підтримки екологічної рівноваги в агропромисловій сфері регіонів країни.

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень в цьому напрямку.

Тому можна зробити висновок, стабільність функціонування економічної системи регіонального АПВ залежить від комплексного підходу в управлінні і забезпечується завдяки:

1. скороченню періоду організації технічного і технологічного оздоровлення підприємств галузі; страхуванням ризиків, що вимагають додаткових матеріальних вкладень для підтримки виробництва і підприємств галузі, що обмежують діяльність, у напрямі технічного переоснащення;

2. розвитком системи субсидування, направленої на компенсацію первинного лізингового внеску на придбання машин і устаткування вітчизняного виробництва; дотаційною ліквідацією частини витрат на ремонт

техніки, зменшенні ставки кредиту або забезпеченні можливості розстрочки на придбання техніки;

3. системоутворюючі суб'єкти виробництва і регулювання їх економічних стосунків для формування конкурентоспроможності товаровиробників і всієї території;

4. збільшенням кількості кредитоспроможних сільгоспідприємств; підвищенням оплати сільськогосподарської праці, підвищенням кваліфікації, її привабливості для молодих фахівців;

5. забезпеченістю населення території продуктами місцевих сільгосптоваровиробників; підвищенням загального рівня життя сільського населення.

На нашу думку проблеми управління економічною системою агропромислового виробництва в умовах інноваційних змін, будуть корисні при вирішенні науково-практичних завдань, пов'язаних з подальшим розвитком АПК.

Література:

1. Азоев Г. Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика / Г.Л. Азоев. – М.: Центр экономики и маркетинга, 1996. – 208 с.

2. Амбросов В. Трансформаційні процеси в аграрній сфері регіону // Економіка України. – 2003. - №8. – С. 66-70.

3. Гудзинський О.Д. Управління результативністю діяльності підприємств (теоретико-методологічний аспект): монографія / О. Д. Гудзинський, Н. В. Гайдамак, С.М. Судомир, Т.О. – К., 2011. – 175 с.

4. Єрмаков О. Ю. Методологія економічного дослідження організаційних форм виробництва / О. Ю. Єрмаков // Економіка АПК. – 2003. – № 1. – С. 31-37.

5. Кваша С. Конкурентоспроможність вітчизняної аграрної продукції в умовах вступу до СОТ / С. Кваша, О. Лука // Економіка України. – 2003. – № 10. – С. 79 - 85.

6. Маршалл А. Принципы политической экономии: в 3 -х т./ А. Маршалл;

пер. с англ. Р. И. Столпера. – М.: Прогресс, 1983. – Т. 1. – 415 с.

7. Портер М. Конкурентная стратегия : Методика анализа отраслей и конкурентов / Майкл Портер ; Пер. с англ. – 3-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 453 с.

8. Ушачев И.Г. Нужны новые подходы к аграрной политике / И. Г. Ушачев // АПК: экономика, управление. – 2006. – № 1. – С. 4 - 12.

9. Фатхундінов Р.А. Управління конкурентоздатністю організації / Фатхундінов Р.А., Осовська Г.В. Підручник, – К,: «Кондор», 2009. –470 с.

***Аннотация:** В статье проанализировано и обобщено научно-методические подходы к основам управления агропромышленным производством как экономической системой в условиях инновационных изменений, а также практических рекомендаций по обеспечению его совершенствования.*

***Summary.** In the article analyses and generalized scientific-methodical going near government an agro industrial production bases as by the economic system in the conditions of innovative changes, and also practical recommendations on providing of his perfection.*

УДК 339. 138

*Нехай В.В. к.е.н., доцент
доцент кафедри фінансів, менеджменту та банківської справи
економіко – гуманітарного факультету
ДВНЗ «Запорізький національний університет»*

НЕОБХІДНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗБУТУ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

***Анотація.** Обґрунтовано необхідність інноваційних рішень щодо подолання проблем збуту продукції підприємств машинобудування, зокрема, сільськогосподарського.*

***Ключові слова:** збут, маркетинг, машинобудування, підприємство.*

Постановка проблеми. Наукове забезпечення виходу із кризи підприємств машинобудування доволі слабе. В основному, наукові дослідження стосуються питань удосконалення виробництва продукції, підбору кадрів. Питання ж маркетингу, збуту, раціонального управління потребують більш жвавої уваги.